

Co-funded by
the European Union

Сертифікатний навчальний курс
**СОЦІАЛЬНИЙ, ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК ТА
ЗВІТНОСТЬ ЩОДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ
2023**

SNAU

University that
studies life

Лекція 1. Вступ. Ознайомлення з
проєктом. CEO та звітність зі сталого
розвитку - чому це важливо?

Олег ПАСЬКО

<https://bit.ly/3EtRiD7>

03.04.2023

14.00 EEST

УВАГА! ВЕДЕТЬСЯ ПРЯМА ТРАНСЛЯЦІЯ ТА ЗАПИС ЗАХОДУ НА **YOUTUBE**

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Назва проекту	Передова практика ЄС щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку
Номер проекту	101047667-ERASMUS-JMO-2021-MODULE
Акронім проекту	EULASTING
Тривалість проекту	01 February 2022 - 31 January 2025
Інструмент фінансування ЄС	ERASMUS+ Programme, Jean Monnet action
Агенція, що фінансує	European Education and Culture Executive Agency
Цільові групи проекту	students, teachers and professors, companies and businesses, active citizens, NGO representatives, policymakers, the wider public.

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ПРО ПРОГРАМУ ЖАН МОНЕ

Ціль напрямку Жан Монне в рамках Програми ЄС Еразмус+: активізувати євроінтеграційний дискурс; сприяти досконалості євроінтеграційних студій; залучати заклади вищої освіти до дослідження євроінтеграційних процесів; поширювати ідеї Об'єднаної Європи, знання про ЄС у широкому суспільстві (за межами наукових кіл та спеціалізованої аудиторії), наближаючи ЄС до громадськості.

Для України та інших країн-партнерів в межах конкурсів 2021 р. для участі як партнери та грантоотримувачі, відкритий напрям ВИКЛАДАННЯ Й ДОСЛІДЖЕННЯ ("Кафедри", "Модулі", "Центри досконалості") та Стратегічні дебати ("Мережі")

Jean Monnet Centre

<https://jm.snau.edu.ua/en/>

Можливості:

https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities?pk_source=website&pk_medium=link&pk_campaign=hp&pk_content=hp-highlights-opp

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

Співпраця закладів вищої освіти й інших інституцій всього світу, які активно пропагують Євроінтеграцію України та мають науковців з публікаціями за тематиками Європейських студій, досвіду вивчення ЄС задля його адаптації в Україні. Покриває всі сфери економіки, де важливо вивчати та досліджувати досвід ЄС для України.

<https://erasmusplus.org.ua/erasmus/zhan-mone.html>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ПРО ПРОГРАМУ ЖАН МОНЕ

- Home
- About Erasmus+
- Opportunities
- Programme Guide
- Resources and tools
- What's new?
- Projects

Explore the actions available

I'm an individual

Students, staff, trainees, adult learners, exchanges and networking.

Explore the opportunities →

Applying as an organisation

Learning mobility, innovation, support for policy reform, Jean Monnet, sport.

Explore the key actions available →

Applying from outside the EU

Selected opportunities are available. See what actions you can apply for.

Non-EU countries opportunities →

Search for funding calls

Search calls by topic and date.

Search the list of calls →

Opportunities by type

Students

Studying abroad is a central part of Erasmus+ and has been shown to have a positive effect on later job prospects. It is also a chance to improve language skills, gain self-confidence and independence and immerse yourself in a new culture.

[Opportunities for students](#)

Staff (teaching)

With Erasmus+, opportunities are available to spend time teaching at an education institution abroad. These opportunities are available to both staff working in the education sector and to individuals working outside the sector invited to share their knowledge and experience.

[See where you can teach](#)

Staff (training)

With Erasmus+, training opportunities are available to staff working in education, both in teaching and non-teaching capacities. Training periods abroad can consist of job shadowing, observation periods or specific training courses abroad.

[Explore the training opportunities](#)

Pupils

Erasmus+ aims at making learning mobility a realistic possibility for any pupil in school education. The

Можливості:

https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities?pk_source=website&pk_medium=link&pk_campaign=hp&pk_content=hp-highlights-opp

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

КОМАНДА ПРОЕКТУ

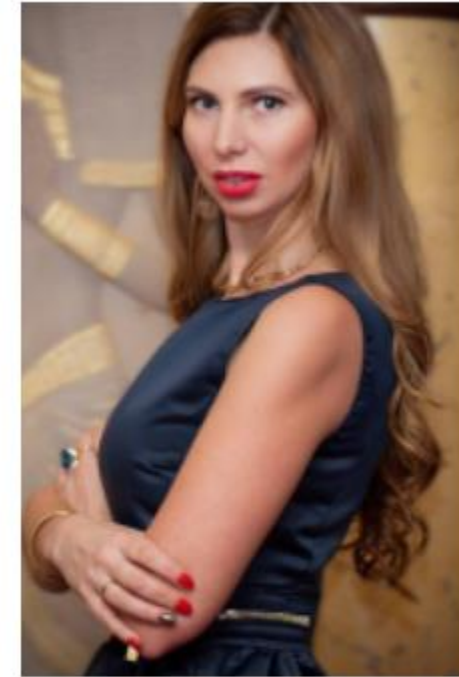
Oleh PASKO

Inna KOBLIANSKA

Alvina ORIEKHOVA

Natalia STOYANETS

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

1494

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Лука ПАЧОЛІ

(1445 - 1517)

Трактат про рахунки і записи

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

412.5 ppm

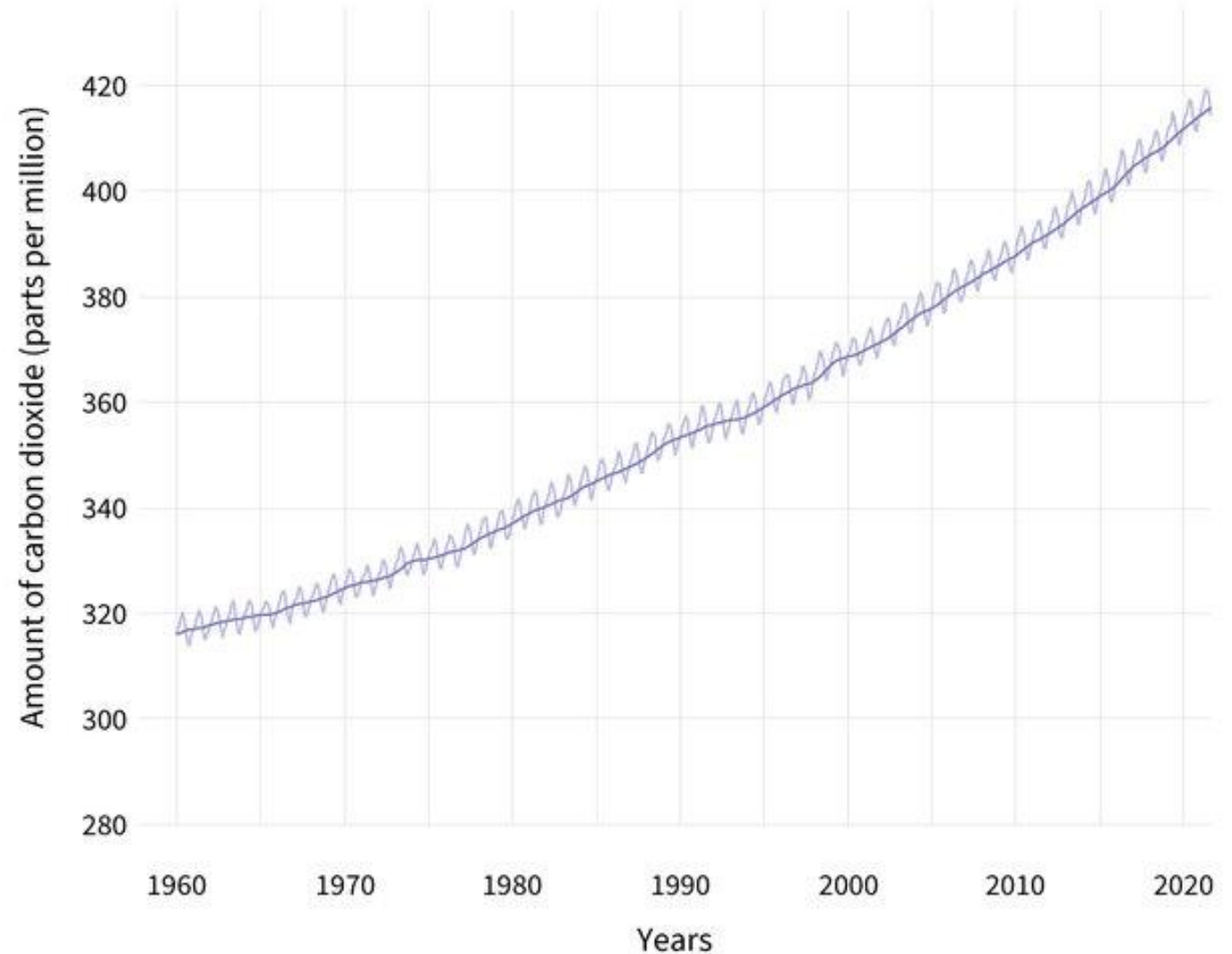
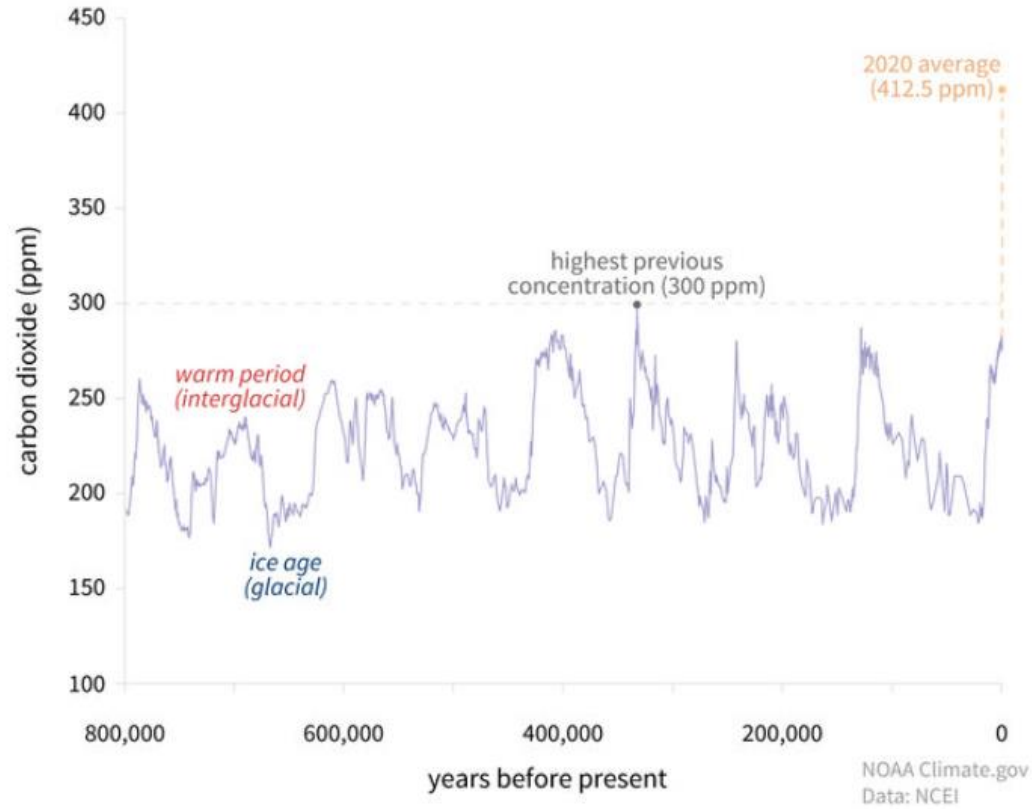
Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ATMOSPHERIC CARBON DIOXIDE (1960-2021)

CARBON DIOXIDE OVER 800,000 YEARS

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

1.1°C

1.5°**C**

2.0°C

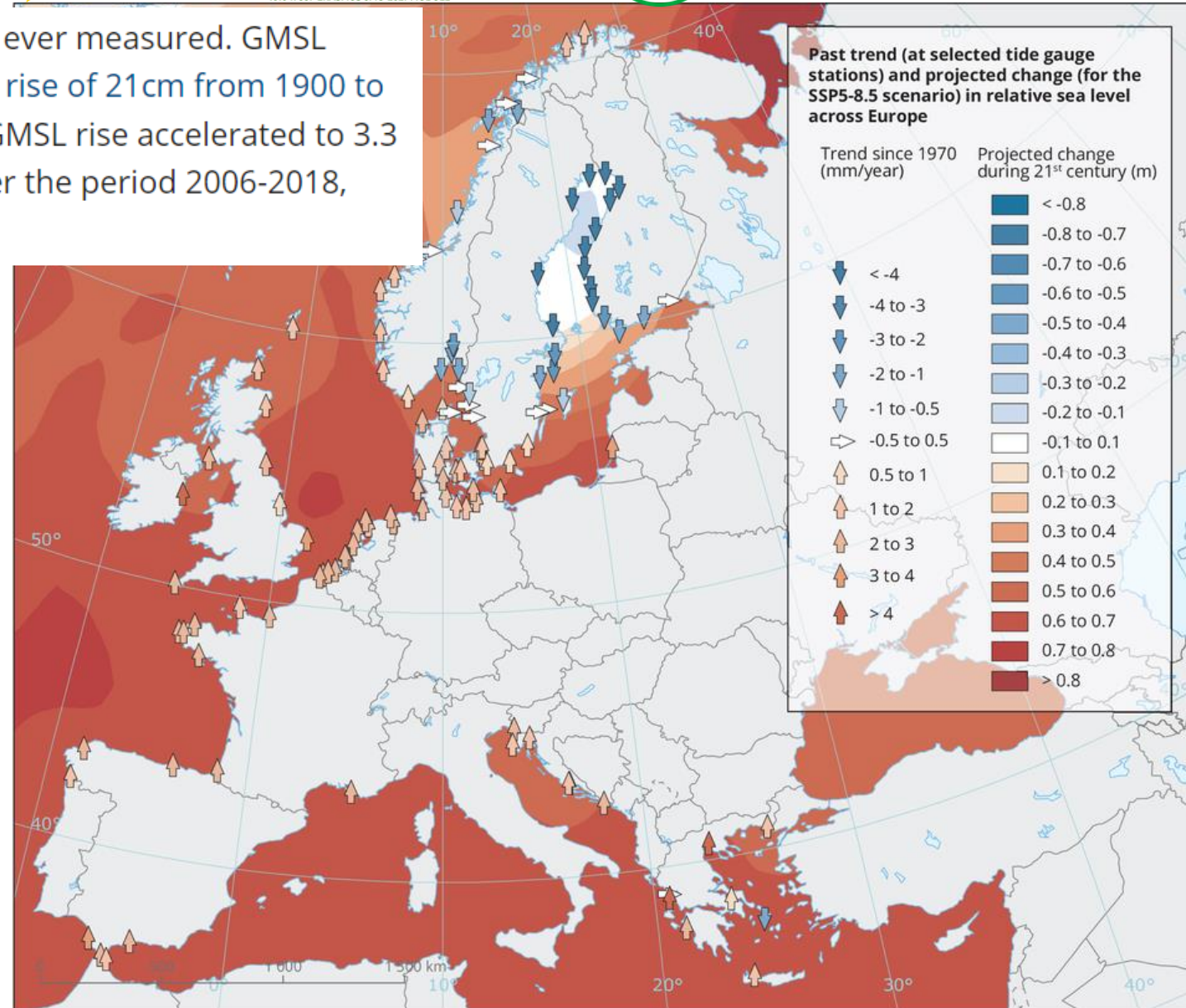

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

The global mean sea level (GMSL) in 2020 was the highest ever measured. GMSL reconstructions based on tide gauge observations show a rise of 21 cm from 1900 to 2020 at an average rate of 1.7 mm/year^[1] [2]. The rate of GMSL rise accelerated to 3.3 mm/year over the period 1993-2018 and 3.7 mm/year over the period 2006-2018, more than twice as fast as during the 20th century^[3] [2].

Джерело:

<https://www.eea.europa.eu/ims/global-and-european-sea-level-rise>

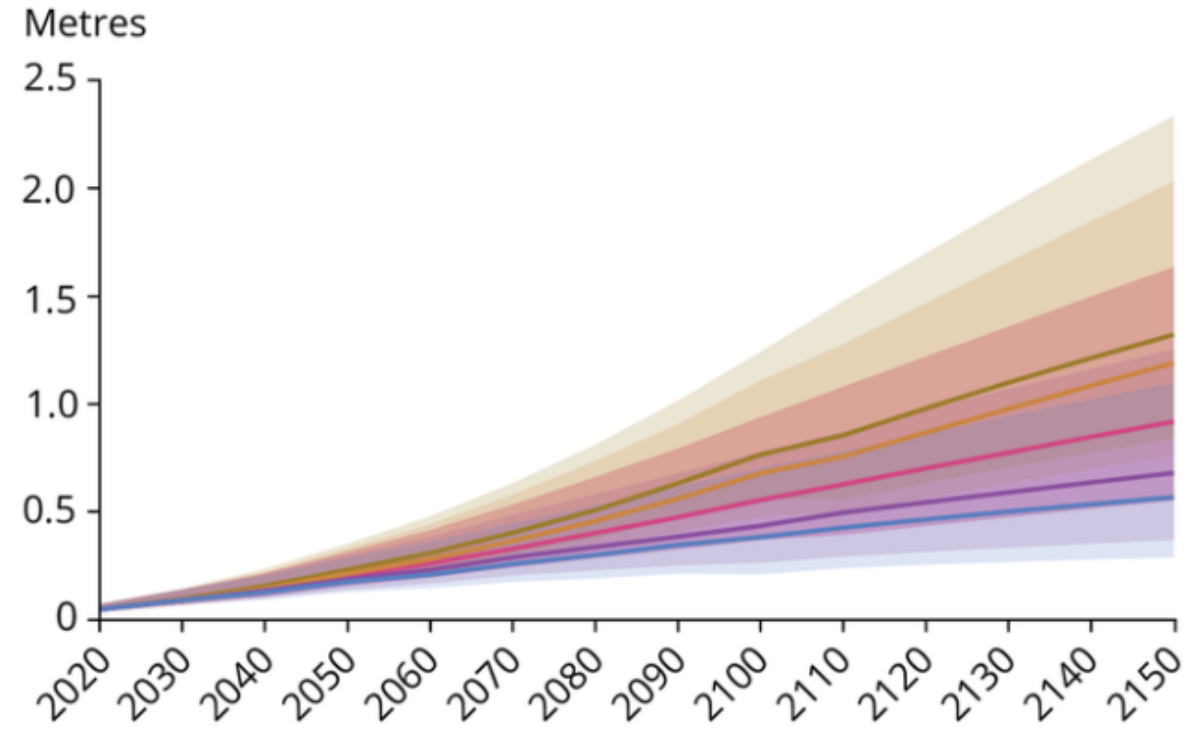
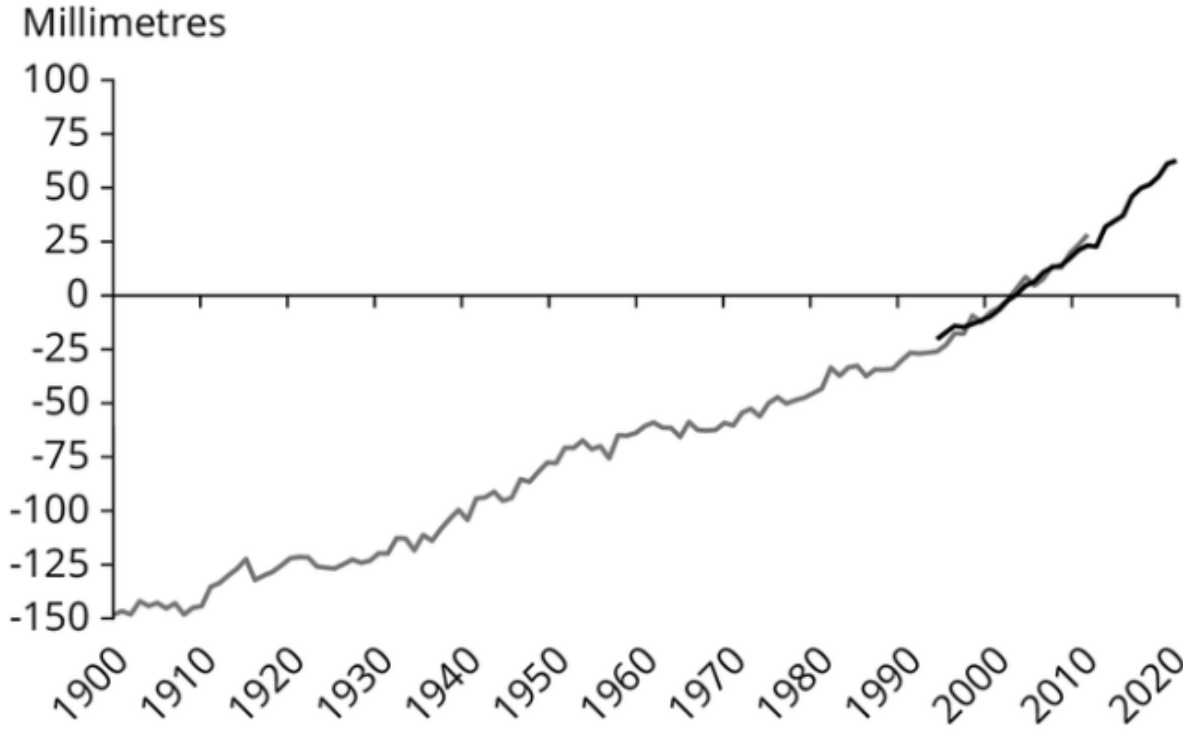

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Figure 1. Observed and projected change in global mean sea level

Джерело:

- Global mean sea level (ensemble, Palmer et al., 2021)
- Global mean sea level (satellite altimeter, CMEMS)

- RCP8.5 (very high emissions)
- RCP7.0 (high emissions)
- RCP4.5 (medium emissions)
- RCP2.6 (low emissions)
- RCP1.9 (very low emissions)

<https://www.eea.europa.eu/ims/global-and-european-sea-level-rise>

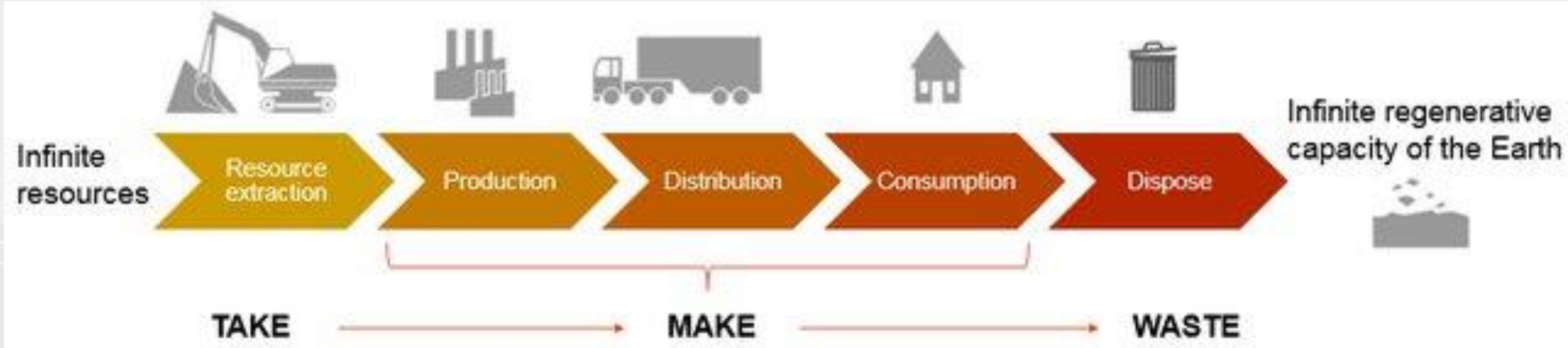

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Джерело: <https://bit.ly/3LhJvuR>

ХТО Я?

**«THE SOCIAL
RESPONSIBILITY OF
BUSINESS IS TO INCREASE
ITS PROFITS»**

Milton Friedman

New York Times Magazine
September 13, 1970

Мілтон Фріман

**«КОРПОРАТИВНА
СОЦІАЛЬНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
БІЗНЕСУ ПОЛЯГАЄ У
ЗБІЛЬШЕННІ ЙОГО
ПРИБУТКУ»**

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

The Environmental Discourse

'development that is sustainable' in terms of both improvements in human life and conservation of natural resources

The Social Discourse

- *social equity*
- *inter-generational equity*
- *Social responsibility*

The Business Discourse

*modern corporations VS both social and environmental matters
business sustainability as "meeting the needs of a firm's direct and indirect stakeholders [. . .] without compromising its ability to meet the needs of future stakeholders as well" (p. 131)
Dyllick and Hockerts (2002)*

"ANY FORESEEABLE SUSTAINABLE STATE WILL BE THE RESULT OF INTERACTIONS BETWEEN ORGANIZATIONS, INDIVIDUALS, SOCIETIES AND STATES"

Gray R (2010) Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability. . . and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet. *Accounting Organizations and Society* 35(1):47-62

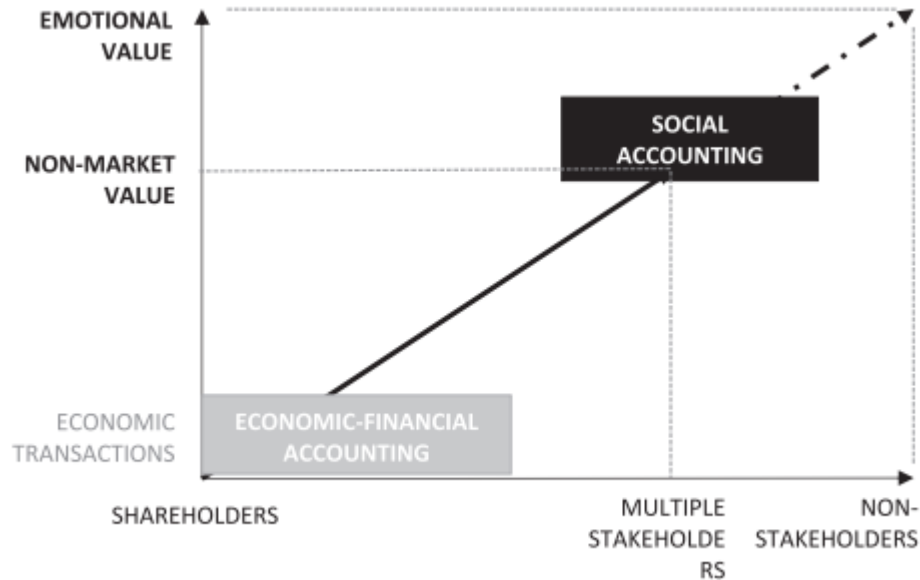

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

СОЦІАЛЬНИЙ ОБЛІК

«Соціальний облік дозволяє розширити традиційний облік у двох вимірах: з одного боку, шляхом включення **НЕРИНКОВОЇ ВАРТОСТІ**, яку організації створюють або зменшують у їхній взаємодії із суспільством, у тому числі емоційна цінність, а з іншого боку, шляхом **РОЗШИРЕННЯ ФОКУСУ** від інвесторів і фінансистів, референтів сучасної системи обліку, до сукупності стейкхолдерів (зацікавлених сторін), які складають організацію».

Retolaza, J. L., & San-Jose, L. (2021). Understanding Social Accounting Based on Evidence. SAGE Open, 11(2), 215824402110038. <https://doi.org/10.1177/21582440211003865>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК

green accounting

modification of the System of National Accounts

Accounting practices have an impact on what is being valued and considered valuable, by individuals, organisations, markets and societies (Kornberger et al., 2015)

conventional accounting practices are a driving force behind the current environmental crisis

(Maunder & Burritt, 1991; Gray, 1992)

Tregidga, H., & Laine, M. (2022). On crisis and emergency: Is it time to rethink long-term environmental accounting? *Critical Perspectives on Accounting*, 82, 102311.

<https://doi.org/10.1016/j.cpa.2021.102311>

1. focuses on ***economic considerations and financial capital, ignoring other types of capital and considerations***, such as environmental aspects
2. based on ***the ideas of organisational boundaries*** and the entity principle, implying that it tends to focus in an atomistic fashion on an organisation, simultaneously ***ignoring the systemic implications actions*** and decisions may have on other organisations and within the broader system

EXTERNALITIES

Conventional accounting	long-term	Economic: long-term Environment: short-term Environment signifies short-term emergency. Economic helps justify tackling long-term issues. < most ideal, should be the aim >	Economic: long-term Environment: long-term Useful context but limited urgency. Leaves a vacuum for the short-term decisions. < not ideal, too slow >
	short-term	Economic: short-term Environment: short-term Short-termist myopia. Slow-burning crisis given less consideration. Focus on eco-efficiency. < not ideal, wrong focus >	Economic: short-term Environment: long-term Prioritises economic. Environment sidestepped with no emergency. < least ideal, problematic focus >
		short-term	long-term
		Environmental accounting	

Co-funded by
the European Union

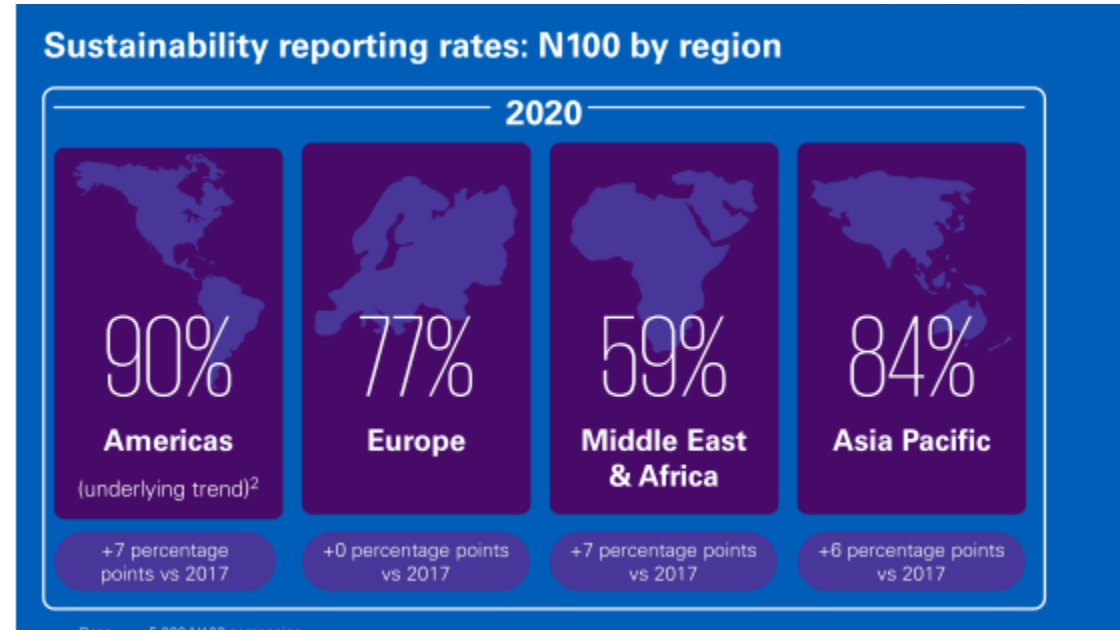
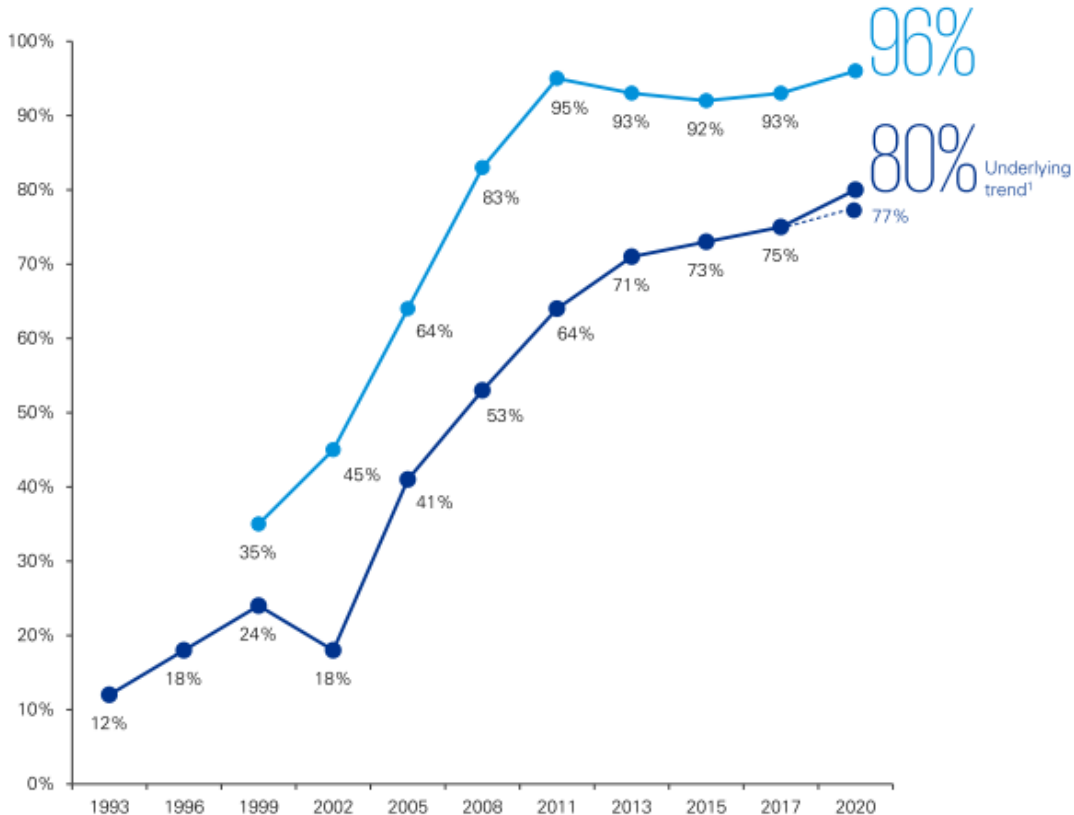

Sumy National
Agrarian University

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ АУДИТ

Growth in global sustainability reporting rates since 1993: N100 and G250

KPMG. (2020). The time has come. KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020. <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>

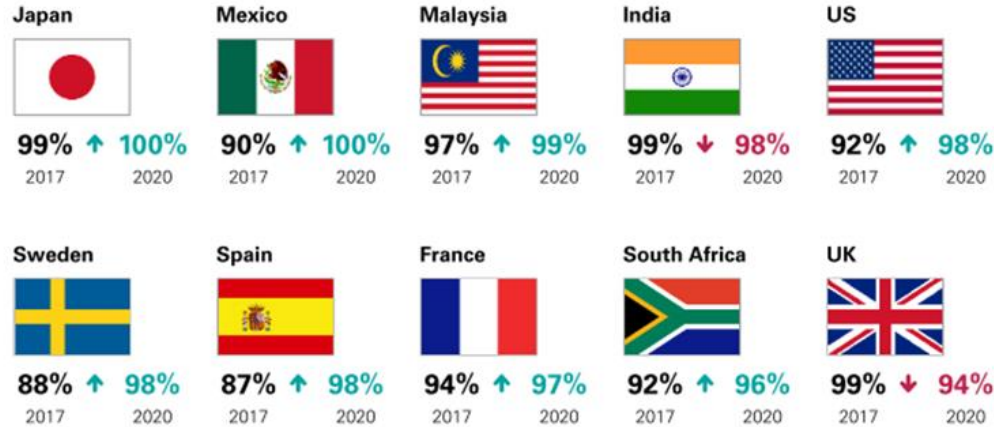
Co-funded by
the European Union

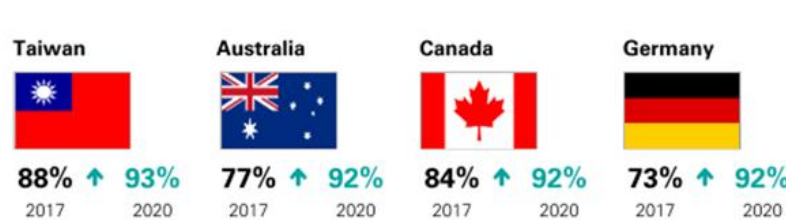
Sumy National
Agrarian University

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ АУДИТ

National rates of sustainability reporting: countries and jurisdictions with reporting rates higher than 90%

KPMG. (2020). The time has come. KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020.
<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>

Countries with and jurisdictions with sustainability reporting rates lower than the global average (less than 77%)

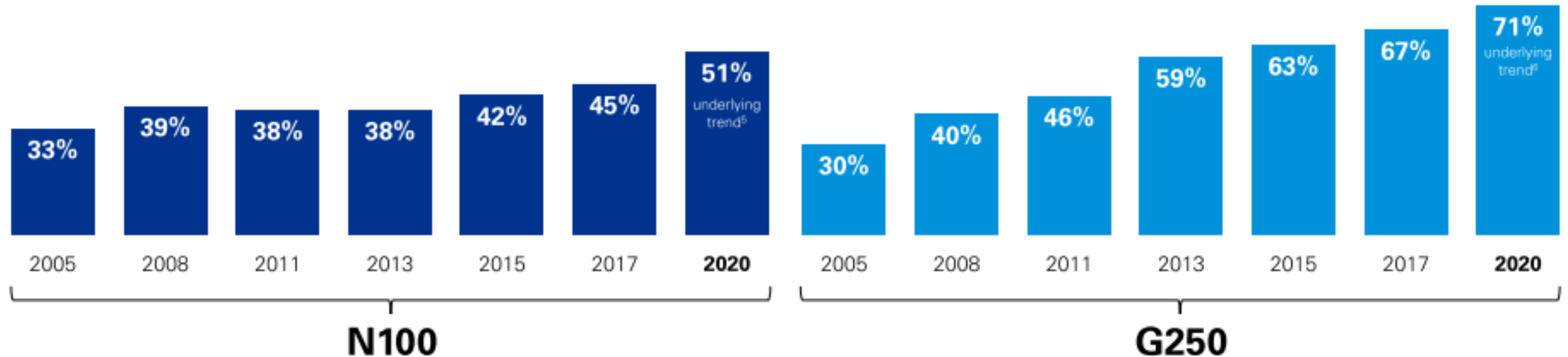
Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЇЇ АУДИТ

Growth in independent assurance of sustainability information: 2005-2020

Base: 3,983 N100 companies and 239 G250 companies that report on sustainability

Source: KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020

5. 6. The underlying trend is based on analysis of the same group of countries and jurisdictions in both 2017 and 2020. The actual N100 rate of assurance based on the new 2020 group of countries and jurisdictions was 49 percent.

KPMG. (2020). The time has come. KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020.
<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ПРО СЕРТИФІКАТНИЙ КУРС

Для: Магістрів, аспірантів та викладачів

Обсяг курсу: 1 кредит ECTS

Початок: 03 квітня 2023 року

Тривалість навчання: 1-2 заняття щопонеділка (друга половина дня)

Дата завершення реєстрації: 31 березня 2023 року

Форма Навчання: дистанційна інтерактивна ZOOM + MOODLE

Вартість Навчання: БЕЗКОШТОВНО ДЛЯ СТУДЕНТІВ. Всі витрати покриває ЄС

СОЦІАЛЬНИЙ, ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сертифікатний навчальний курс

Для: Магістрів ТА PhD студентів SNAU

Обсяг курсу: 1 кредит ECTS

Початок: 03 квітня 2023 року

Тривалість навчання: 1-2 заняття щопонеділка (друга половина дня)

Дата завершення реєстрації: 31 березня 2023 року

Форма Навчання: дистанційна інтерактивна ZOOM + MOODLE

Вартість Навчання: БЕЗКОШТОВНО ДЛЯ СТУДЕНТІВ. Всі витрати покриває ЄС

Кількість місць обмежена, відбір учасників на основі їхньої аплікації

Кілька десятиліть тому додатково до знайомої усім фінансової звітності стала розвиватися нефінансова звітність, яка, на відміну від першої сфокусована на наданні інформації усіх зацікавлених сторонах компанії, а не тільки акціонерам. Поступова еволюція і формування економіки стейкхолдерів призвело до стрімкого розвитку цього феномену у світі. Цей курс презентує до вивчення відносно новий, але в недалекому майбутньому обов'язковий компонент корпоративної звітності, що буде доповнювати фінансову – звітність зі сталого розвитку, а також надання впевненості щодо неї. Курс розроблено в межах проекту співфінансованого ЄС «Передова практика ЄС щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку» 101047667 — EULASTING — ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH <https://cutt.ly/o4mTR1v>, тому значна увага приділена європейському досвіду і практиці звітності щодо сталого розвитку та надання впевненості (аудиту) щодо неї.

По завершенню вивчення курсу здобувачі зможуть навчитися розуміти роль теорії в дослідженнях соціального та екологічного обліку (CEO) та знати різні точки зору щодо соціальної відповідальності бізнесу; навчитися визначати деякі обмеження традиційного фінансового обліку щодо надання користувачам можливості оцінювати соціальні та екологічні результати суб'єкта господарювання, демонструвати розуміння різних теоретичних точок зору, які можна застосувати, щоб пояснити, чому організації добровільно надають інформацію про свою соціальну та екологічну діяльність; застосовувати основні принципи формування міжнародної та вітчизняної політики у сфері CEO та звітності щодо сталого розвитку; доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу; використовувати європейські підходи до нефінансового обліку і звітності; бути в курсі деяких останніх ініціатив Європейської комісії у сфері соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку.

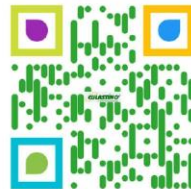
По завершенні курсу успішні слухачі отримають **СЕРТИФІКАТ**, який може бути зараховано/перезараховано як результати навчання отримані в неформальній освіті і як частина вивчення окремих освітніх компонентів

ЗАРЕЄСТРУВАТИСЯ НА КУРС

<https://forms.gle/GxysYES1XBzgnC348>

Лектор: Олег Пасько <https://cutt.ly/74QIPob>
та залучені експерти

Сертифікатний навчальний курс пропонується в межах проекту співфінансованого Європейським Союзом 101047667 — EULASTING — ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH Jean Monnet Module <https://cutt.ly/o4mTR1v>

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

з навчальних курсів, що реалізуються в рамках міжнародного грантового проекту Еразмус+ Жан Монне Модуль «Передова практика ЄС щодо оцінки життєвого циклу, соціального, екологічного обліку та звітності щодо сталого розвитку»

на 2022-2023 н.р. **МАГІСТРИ/АСПІРАНТИ/ВИКЛАДАЧІ**

№	Дата, час	Назва курсу	Назва теми	Тип заняття	Викладач	Год
1.	Пн 03.04.2023 14.00	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 1. Вступ. Ознайомлення з проектом. CEO та звітність зі сталого розвитку – чому це важливо?	Лк	Пасько О.В.	2
2.	Пн 03.04.2023 15.30	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 2. Засади соціального та екологічного обліку: соціальний та бізнес дискурси щодо сталого розвитку	Лк	Пасько О.В.	2
3.	Пн 10.04.2023 14.00	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 3. Фінансово-економічні практики корпоративної соціальної відповідальності: CSR&RBC, CSV, ESG, корпоративне громадянство	Лк	Пасько О.В.	2
4.	Пн 10.04.2023 15.30	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 4. Соціальна підзвітність та соціальний облік	Лк	Пасько О.В.	2
5.	Ср 12.04.2023 12.00	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	КОНСУЛЬТАЦІЇ	консультації	Пасько О.В.	2
6.	Пн 17.04.2023 14.00	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 5. Соціальна підзвітність та соціальний облік	Лк	Пасько О.В.	2
7.	Пн 17.04.2023 15.30	Соціальний, екологічний облі та звітність зі сталого розвитку	Лекція 6. Екологічний облік	Лк	Пасько О.В.	2
8.	Пн	Соціальний, екологічний облі та	Лекція 7. Екологічний облік	Лк	Пасько О.В.	2

1

**Щопонеділка
із
14.00**

**Щодвотижня
у середу 11.00
консультації**

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

ПОРОГОВІ ПОКАЗНИКИ

ВІДВІДУВАНІСТЬ ЗАНЯТЬ

60 %

СКЛАДАННЯ ПІДСУМКОВОГО ТЕСТУ

75 %

Co-funded by
the European Union

Sumy National
Agrarian University

СОЦІАЛЬНИЙ, ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНОСТЬ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Лекція 1. Вступ. Ознайомлення з проектом. CEO та звітність зі сталого розвитку - чому це важливо?

Олег ПАСЬКО

<https://bit.ly/3EtRiD7>

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!!!

ВЕБ СТОРІНКА проекту	https://bit.ly/3Bbvquw
YouTube канал	https://bit.ly/3xCOwKh
Розклад занять	https://cutt.ly/w42kjZx
Сторінка курсу	https://cutt.ly/Y42lqg5
Наші контакти	https://bit.ly/3EBSUdP
Команда проекту	https://bit.ly/3EBkclF6